

REVITALIZACIJA INDUSTRIJSKE BAŠTINE U MODERNO STAMBENO NASELJE

Gasometer – najpoželjnije bečko stambeno naselje

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

Revitalizacijom četiri spremnika plina očuvana je industrijska baština, a prenamjenom je oživljena i cijela bivša industrijska četvrt Simmering, bivša gradska periferija

U istočnom dijelu Beča, u 11. okrugu, nalazi se stambena četvrt koja sa secesijskim pročeljima većeg dijela austrijske prijestolnice i bečkom atmosferom ima malo toga zajedničkog. Iza fasada od opeke starih spremnika plina smješteno je trenutno jedno od najpoželjnijih bečkih stambenih naselja – Gasometer. Revitalizacijom četiri nekadašnja spremnika plina očuvana je industrijska baština, a njihovom prenamjenom oživljena je i cijela bivša industrijska četvrt

Simmering, negdašnja gradska periferija.

Spremnici su zatvoreni 1984., ali su već prije zaštićeni kao povijesna znamenitost, a sačuvan je samo vanjski zid od opeke i dijelovi krova

Spremnici su građeni od 1896. do 1899. pokraj *Gaswerk Simmering* plinare, a

služili su za opskrbu gradskim plinom. U vrijeme građenja spremnici su bili najveći u cijeloj Europi. Bili su u vlasništvu engleske tvrtke *Inter Continental* - Stručne udruge za plin (ICGA). Nakon što je ugovor s ICGA istekao, grad je odlučio iskoristiti spremnike za vlastite potrebe.

Spremnici su zatvoreni 1984. zbog novih tehnologija u plinari, dakle kada se prešlo s gradskog plina i ugljena na prirodni plin. Prirodni plin može biti pohranjen pod zemljom ili u modernim skladištima pod visokim tlakom, pod mnogo većim pritiscima te u manjim količinama, za razliku od gradskog plina u velikim skladištima. No već su 1978. spremnici zaštićeni kao povijesna znamenitost. Od negdašnjih spremnika sačuvan je samo

Građevina Gasometra B s nadogradnjom - zgradom u kojoj su stanovi i uredi

Pogled na četvrt Simmering s bečke obilaznice

vanjski zid od cigle i dijelovi krova, koji su i u moderno doba postali atrakcija Beča. Naime naselje Gasometer često je mjesto snimanja filmova i glazbenih spotova, primjerice 1987. u njemu je sniman jedan od nastavaka serijala s James Bondom (*The Living Daylights*).

Gradska je uprava poduzela mjere za preoblikovanje i restauraciju zaštićenih spomenika, a 1995. raspisan je natječaj za njihovu novu uporabu. Odabrani su projekti slavnih arhitekata, poput Francuza Jeana Nouvela

(spremnik A) te Austrijanaca Coopa Himmelblaua (spremnik B), Manfreda Wehdorna (spremnik C) i Wilhelma Holzbauera (spremnik D), a kompletno je preuređenje završeno između 1999. i 2001. Svaki je spremnik bio unaprijed podijeljen na nekoliko posebnih zona: stanovanje (apartmani na vrhu), posao (uređi u sredini), zabava i *shopping* (trgovački centri u prizemljima). Sva su četiri Gasometra spojena posebnim *shopping mallom*, čiji se središnji ulaz nalazi u Gasometru A, dok se između

Gasometra B i C nalazi stakleni most koji ih povezuje. U sklopu Gasometra B nalaze se i koncertna dvorana i studentski dom, za koji se priča da je jedan od najboljih u cijelom Beču jer ima vlastitu saunu, teretanu i prostoriju za pokuse. Na postojeću fasadu Gasometra B dodana su tri nova volumena: Cylindar unutar Gasometra, interpolirana markantna građevina izgleda štita vidljivog izvana i višenamjenska dvorana koja se nalazi u podnožju Gasometra. Unutar cilindra i nove interpolirane

Jedan od četiri plinska spremnika pretvoren u stambenu zgradu

Načini međusobnog povezivanja nekadašnjih plinskih spremnika

Trgovački centar u jednom Gasometru

Detalj unutrašnjosti preuređenih spremnika plina

građevine su stanovi i uredi. Rasvjeta za prostore u unutrašnjosti osigurana je stožastim unutarnjim dvorištem te dnevnim svjetlom koje dopire iz povijesnoga zida Gasometra. Rasvjeta interpolacije osigurana je kroz prostrano sjeverno orijentirano stakleno pročelje s lođama. Stanovi, njih 330, različite je veličine - od luksuznih trosobnih do malih potkrovnih stanova za studente. Kombinirajući poslovne i stambene prostore građevina, oživljeni su ovi stari prostori kulturnog nasljeđa. Stambeni kompleks u Gasometru C nastao je po uzoru na klasičan bečki stil gradnje, s velikim unutrašnjim dvorištem, puno svjetla i zelenila.

Svaki spremnik čine četiri cilindrična teleskopska rezervoara plina koji su obloženi zidom od crvene opeke

Pritom je spektar izvedenih arhitektonskih rješenja i koncepata bio vrlo raznolik - od futurističke čelično-staklene kombinacije u Gasometru A, preko postmoderne izvedbe Gasometra B i tradicionalne bečke gradnje u Gasometru C, do zelenih površina u Gasometru D. Cijeli je projekt stajao 174,4 milijuna eura, od čega je 22,5 milijuna dodijeljeno iz sredstava za poticanje stanogradnje u gradu Beču.

Sve je te građevine svečano otvorio bečki gradonačelnik na službenoj ceremoniji 30. listopada 2001., a stanari su se počeli useljavati već u svibnju 2001. Svaki spremnik čine četiri cilindrična teleskopska spremnika plina, s volumenom od približno 90.000 m³, a obloženi su zidom od crvene cigle. Visoki su 70 m i promjer im je 60 m. Sadržaji pojedinih spremnika, kako je rečeno, uključuju i glazbenu dvoranu (kapaciteta za dvije do tri tisuće posjetitelja), kinodvoranu, studentski dom i općinsku arhivu, a u njima je i 800 stanova (od

čega dvije trećine unutar povijesnih zidova) s 1600 stalnih stanara, zajedno sa 70 studentskih stanova za 250 studenata. Lokacija je projekta predstavljala posebnu prigodu za razvoj urbanog dijela Beča zbog brojnih promjena u prometnom sustavu, poput produživanja U3 podzemne željeznice i gradnje sjeveroistočne autoceste. U zelenom pojasu, na rubu naselja, nalazi se ekološki stambeni park Ville Verdi. Sastoji se od pet pojedinačnih građevina i svaka ima 34 stambene jedinice, a riječ je o niskoenergetskim kućama upadljivih pročelja na kojima prevladava zelena boja kao svojevrsni nastavak na okoliš i prirodu. Brojni stanovnici Beča, pa čak i oni koji ne žive u Gasometru, vole reći će da je Gasometer nešto poput grada u gradu.

Izvor:

<http://architecturelinked.com/profiles/blogs/viena-s-gasometers>